

Min relation til Horns:

Min mor, som hed Lilly Toft, blev i 1915 født i Ribe. Hun kan ses på et skolefoto fra 1926. Hun sidder på den første række, yderst til højre, med en sløjfe i håret. Da hun var 4 år gammel, mistede hun sin mor, som var ugift. Min mor kom derefter i pleje i Horns hos tante Sine og onkel Nis. Da hun var 11 år, flyttede hun til Taps sammen med Kjestine Toft, som blev kaldt "tante Dikke." Hun var søster til Sine og Nis, og arbejdede som sygeplejerske for sygeplejeforeningen i Ravsted i perioden: 1. November 1912 til 1. Februar 1927, hvor foreningen p.g.a. pengeknaphed, blev opløst. Hun ligger for øvrigt også begravet på familiegravstedet i Ravsted. Efter endt skolegang kom min mor i huset, og efter et ophold, på Ølgod Efterskole, begyndte hun som servitrice på Missionshotellet i Christiansfeld. Her mødte hun min far, som var til sin søsters bryllup.

Min far, som var søn af en missionær, blev i 1910 født i Tanzania i Afrika. Kun 10 dage efter hans fødsel, mistede også han sin mor. Da han var omkring 11 år, kom han i pleje hos en farbror i Danmark. Efter endt skolegang kom han ud at tjene som karl på en gård. I 1938 giftede mine forældre sig. De startede med at arbejde på gården i Horns; men vistnok på grund af forskellig opfattelse af måden, hvorpå man kunne drive landbrug, så gik det ikke. Det havde vist været meningen, at de skulle have overtaget gården.

Mine forældre købte så en ejendom i Øster Vamdrup, lidt nord for Kongeåen. Jeg blev født i Januar 1942. Samme år blev begge mine forældre ramt af sygdom. Det var Musetyfus. Ca. 3 mdr. tog det for min far at komme sig, og det tog næsten et år for min mor at blive rask. Først var hun på sygehus sammen med min far, derefter på rekreationsophold. I den periode var jeg i pleje de samme 2 steder, som min mor, da hun var en lille pige, nemlig i Horns og Taps.

Mine erindringer om julen i Horns:

Lidt før jul, i 1944, kom posten med et brev. Jeg kan jeg huske, at jeg stod i køkkendøren ud til forgangen; jeg var lige kommet ind, da min mor fortalte, at vi var blevet inviteret til Horns for at fejre jul. Jeg blev meget glad, og det var jo fordi, at jeg kunne huske julen i Horns, altså den i 1943, hvor jeg kun har været knap 2 år. Jeg har ikke taget fejl af årstallene, da julen i 1944 var den sidste jul, medens vi boede på ejendommen. Sygdom og besættelsestiden var nok nogle af årsagerne til, at mine forældre solgte ejendommen, og i stedet købte et hus et par hundrede meter derfra. Vi flyttede på befrielsesdagen i 1945.

Når vi så skulle til Horns, kørte vi med toget fra Vamdrup til Tinglev, for så derfra at tage med en rutebil resten af vejen til Horns. Gåturen fra, (som jeg husker det udtalt), "æ skasée," hvor vi steg af rutebilen, og hen til gården, foregik, dels på grusvejen hen mod Hornsgård, og dels på en marksti, som man kunne dreje ind på lige før Simon's gård, for på den måde at skyde genvej.

Den første biograffilm jeg så, var Nøddebo Præstegård, optaget i 1934. Man fortalte mig, at på væggen i biografen var der et fotografi, hvor personerne bevægede sig. Jeg forestillede mig, at man sad på stole langs med en væg, og der så ud for hver stol var et billede på væggen, hvor personerne bevægede sig. Ak ja. Men den julestemning, som der er i filmen, har altid mindet mig om de juleaftner jeg oplevede i Horns.

Der var nogle af kvinderne, som hjalp til i køkkenet med at tilberede julemaden, og i stuen fik vi tiden til at gå med at lave julepynt; f.eks. med at lave blomster af crepepapir og flette julehjerter til at hænge på juletræet. Der blev også læst historier, eller vi spillede æsel. Der var en herlig duft i køkkenet af gåsesteg. Midt på eftermiddagen blev jeg lagt i seng for at sove middagssøvn. Øv.

Jeg er ikke sikker på, at jeg helt præcis kan huske, i hvilken rækkefølge det hele foregik på selve juleaften, men som jeg husker det, foregik det nogen lunde sådan: Efter at der var sørget for dyrene i stalden, og man havde iklædt sig festtøj, og vi havde sat os ved bordet, blev der bedt bordbøn, hvorefter vi så gik i gang med at spise. Først gåsesteg, med hvad dertil hører, derefter risalamande, hvor der selvfølgelig var en mandel i. Når vi så var færdig med at spise, tog kvinderne af bordet, og mændene gik ud i stalden for at kigge til dyrene, samt for at besørge, hvis det var nødvendigt. Det var jo der, man ordnede sådan noget dengang. Bagefter var det kvindernes tur, til at gå ud i stalden. Mellem ladeporten og stalddøren var der et lille vindue. Jeg blev løftede op, så jeg kunne kigge ud på gårdspladsen; jeg skulle jo se, når julemanden kom gående derude. Jeg mener helt bestemt, eller ved nærmere eftertanke i dag, måske ikke helt bestemt, at jeg så ham. Min mor har senere fortalt mig, at da hun var lille pige, gik en af naboerne rundt til gårdene for at agere julemand.

Juleevangeliet blev også oplæst, det var sygeplejersken fra Taps, som stod for dette. Efter lidt hygge i stuen, (jeg må her indskyde, at de voksne virkelig forstod at trække tiden ud), så skulle juletræet endelig tændes. Det var en af tanterne, som stod for dette. Jeg husker den lysebrune dør ind til "æ køen staue," hvor juletræet stod, og jeg husker nøglehullet, i døren, som jeg ikke måtte kigge igennem. Så, efter uendelig lang tid gik døren endelig op, og der stod juletræet så med alt sit pynt. Der var glaskugler, julehjerter, kræmmerhuse fyldt med julegodter, og i toppen af træet, som også var pyntet med fehar, var der en stor flot julestjerne. Det hele i et flot skær fra julelysene. Og under træet lå alle pakkerne.

Vi gik så rundt om træet og sang julesalmer. Hvor var der dog mange vers i de salmer. Og så, endelig var det gavernes tur. Jeg husker mange, af de julegaver jeg fik i de år, hvor vi holdt jul i Horns; gaverne kunne være købte eller hjemmelavede. Jeg kan huske, at jeg fik nogle grise og køer i træ, og så fik jeg også en stald til dyrene. Stalden var lavet af et gammelt radiokabinet, hvor man, efter at have fjernet alle radiodelene, havde lavet båse til køerne og stier til grisene. Sidst i fyrrerne var det bl. a. en traktor og forskellige maskiner til landbrug, som lå under træet til mig. Jeg fik også et ingeniørsæt.

At julemanden kommer meget langt omkring, er den følgende hændelse et godt bevis på. Hjemme i Øster Vamdrup, var jeg en dag kommet til at åbne et skab ude i entreen, og i bunden af skabet stod der en stor flot lastbil med en kakkelovn bag førerhuset. Jeg havde lige

fået den slæbt ind i stuen, og var begyndt at lege med den, da min mor kom ind og så, hvad jeg havde gang i. Hun sagde at den måtte jeg ikke røre ved, og den skulle stilles ud i skabet igen, fordi det var et af de skabe, som julemanden gemte julegaver i. Juleaften ville han så bringe gaverne ud til de børn, som havde været søde. Skabet blev efter den dag låst. Jeg må jo trods alt have været sød nok, for hvad lå under juletræet i Horns? En stor flot lastbil.

Erindringer om mine ferier i Horns:

Jeg var ikke ret gammel, da jeg selv kunne køre med toget til Tinglev. Jeg kendte jo alle byerne, og konduktøren lovede min mor, at han ville holde øje med mig. De første år, hvor jeg selv rejste derned, ventede tante Sine på mig i Tinglev. Vi fulgtes så ad i rutebil til Horns. Det med at rejse selv med toget, var noget jeg havde prøvet mange gange før, selv om jeg ikke kan huske de første gange. Få hundrede meter fra hvor vi boede i Øster Vamdrup, var der en lille privatbane. Det var Sydbanen, som gik fra Vamdrup til Kolding via bl.a. Taps, hvor jeg tit blev passet. Det foregik på den måde, at barnevognen, med lille mig, blev sat ind i en godsvogn, og konduktøren satte mig så af i Taps, hvor stationsforstanderinde passede mig, til jeg blev afhentet. Både konduktøren og stationsforstanderinden vidste, hvor sutteflasken lå, hvis jeg blev besværlig. Sådan kunne det lade sig gøre dengang.

Næsten altid når jeg ankom til Horns, var onkel Nis ikke kommet hjem fra mælketuren. Tante Sine vidste, sådan nogenlunde, hvor langt han var på turen, Hun lod mig så gå ham i møde, når hun var sikker på, at jeg ville møde ham "ue o æ skasée." Jeg mødte ham næsten altid der, hvor åen løber under vejen. Sikken velkomst. Den var så overvældende. Han virkede både overrasket og enorm glad over, at jeg var kommet, og så fik jeg selvfølgelig tømmerne i hånden, hvilket han også med sindsro kunne gøre, da hestene jo selv kendte vejen. Jeg husker de ture, hvor han skulle aflevere mælkepenge til bønderne. Hvis det tog for lang tid, inden vi kom ud igen, så gik hestene bare hen til næste sted, hvor de så stod og ventede.

Hjemme på gården fik jeg tiden til at gå med, bl. a. at sidde på selvbinderen og lege, at jeg var på høstarbejde. Den var parkeret ved siden af møddingen på gårdspladsen. Eller jeg elskede at klatre op og ned af mælkevognen, ved hjælp af hjulene, som i min tid var monteret med dæk. Min første erindring om hjulene var, at de var lige så høje som mig. Jeg kan huske, at jeg sad på vognen og legede, at det var en lastbil.

Så var der bierne i bistaderne omme i haven, eller som det hed den gang "om i æ kalgo." Jeg sad på hug foran staderne, og studerede biernes færden ud og ind. Det endte altid med, at bierne blev trætte af at have mig siddende der. Måske også lidt fordi, at jeg ikke kunne holde snitterne for mig selv. Så gik det over stok og sten rundt om huset for at komme ind i sikkerhed i forgangen eller, som det vistnok hed: "i æ dørn's," skarpt forfulgt af rasende bier. Når der skulle kigges ind i staderne til tavlerne, og det var onkel Nis der skulle gøre det, ja så lignede han nærmest en rummand. Han havde hat på, net for ansigtet, handsker på hænder og så brugte han en røgpuster, hvis nok for at overbevise bierne om sine gode hensigter. Var det derimod tante Sine, som ville kigge ind i staderne, så forgik det med bare arme, ingen net for hovedet og jeg kan ikke huske, at jeg nogensinde har set hende med en røgpuster. Hun sagde,

at det var sjældent, hun blev stukket. Jeg husker tydelig, at bierne kravlede på hendes bare arme. Og så oplevede jeg også, hvordan de fangede en bisværm. Den sad i et af havens træer. Jeg husker, at de brugte en flettet halmkurv, som de holdt op under sværmen, der så faldt ned i kurven. I øvrigt så elskede jeg, når der blev slynget honning, så fik jeg lov til at tygge honningvoks. Uhm.

Og så var der gæssene. Det var nogle arrige bæster. Det skete af og til, at jeg måtte flygte tværs over gårdspladsen og ind i huset, skarp forfulgt af en gase, der med sin lange hals strakt vandret, næsten helt nede ved jorden, var opsat på at nappe mig bag i.

Det lykkedes mig ikke at få rigtig skæld ud, men jeg har nok været tæt på 2 gange. Den ene gang skulle jeg hente æg fra hønsehuset, og så tabte jeg kurven. Jeg turde ikke gå ind og fortælle det, så jeg valgte at flygte. Jeg løb hen mod Hornsgård, hvor jeg drejede til venstre og fortsatte ud af markvejen. Jeg kan ikke huske, hvor langt jeg var kommet ud, måske mellem en halv og en hel kilometer, da onkel Nis kom cyklende efter mig. Han skældte ikke ud med ord, men jeg var godt klar over, at det ikke var helt i orden, det jeg havde gjort. Jeg skulle love ham, at jeg aldrig ville løb væk igen, og hvad angik æggene, så var det jo ikke noget, som jeg havde gjort med vilje. Hønsene skulle nok lægge nogle nye.

Den anden gang, hvor det var tæt på ballade var, da jeg havde lagt alle hønsene på ryggen ude i hønsegården. Det var noget Hans, som var karl på gården, havde lært mig. Man lægger bare hønen på ryggen, og så køre man en flad hånd rundt over hovedet på den, samtidig med at man holder den nede med den anden hånd. Jeg ved ikke om den falder i søvn, eller hvad der sker, men den bliver i hvert fald liggende, indtil man skubber til den. Da tante Sine kom og så alle sine høns ligge og dase på ryggen, blev hun en smule mopset. Hun ville vide hvem der havde lært mig det. Jeg kom vist til at sladre lidt. Undskyld! Jeg kunne forstå på hende, at det skulle jeg ikke prøve på igen, fordi, som hun sagde, det var ikke godt for æglægningen. Jeg ved ikke om Hans fik ballade.

Hans var altid super god ved mig. F.eks. lavede han et slags løbehjul til mig. Det var et hjul, vistnok fra en barnevogn, hvorigennem han havde monteret et tyk stykke ståltråd som håndtag. Jeg kunne så løbe rundt med hjulet foran mig.

En anden gang lavede han to fiskestænger, som vi tog med ned til en mergelgrav. Vi satte os så under nogle små træer på skråningen ned mod vandet, og kastede snøren ud. Nu skulle vi så bare vente på, at fiskene bed på krogen, og det skulle der, ifølge Hans, være god mulighed for, idet, der nemlig var mange guldfisk i den her mergelgrav. Og så fortalte han mig, at grunden til, at fiskene hed guldfisk, det var jo fordi, at de havde en guldklump "i ærævgaff", og hvis bare vi kunne fange nogle af dem, så kunne vi blive rige. Sådan sad vi så, store Hans og lille mig, og snakkede om, hvad vi ville bruge alle pengene til, når vi solgte guldklumperne.

Jeg husker engang, det må have været sidst i fyrrene, hele familien var samlet i Horns. Mændene, incl. mig, var gået ud for at kigge på markerne. Vi var kommet et godt stykke væk fra gården, da der pludselig landede en stork et lille stykke fra os. Mændene snakkede om at fange den her stork, hvilket jeg syntes var en god ide, men som de sagde, så kunne det jo ikke

ikke lade sig gøre, fordi, storken kunne kun fanges, hvis man strøede salt på dens hale, og vi havde jo ikke noget salt, medmindre, at jeg lige ville løbe hjem efter noget. Om jeg ville. Selvfølgelig ville jeg da det. Jeg spændte, så hurtig jeg kunne, hjem til gården og ind i køkkenet til tanterne, hvor jeg meget forpustet fortalte dem om storken, og at vi bare manglede noget salt til at strø på dens hale, hvorefter vi så kunne fange den. Tanterne var slet ikke med på den. De spurgte mig om, hvordan jeg havde tænkt mig at komme så tæt på storken, at jeg kunne strø salt på dens hale. Selv om jeg syntes at det var træls, så kunne jeg godt se at de måske havde ret. Vi blev enige om, at mændene derude var dumme, og hvis den stork skulle fanges, så ku' de selv gøre det. Jeg blev i hvert fald hjemme ved tanterne.

Erindret af:
Nis Gaarde